Bhaja Govindam

Sanskrit · Devanagari source script · Latin rendering available

Part 1 · blocks 1–20

हरे कृष्ण हरे कृष्ण
कृष्ण कृष्ण हरे हरे
हरे राम हरे राम
राम राम हरे हरे॥

भजगोविन्दं भजगोविन्दं
गोविन्दं भजमूढमते ।
संप्राप्ते सन्निहिते काले
नहि नहि रक्षति डुकृञ्करणे ॥ १॥

hare kṛṣṇa hare kṛṣṇa
kṛṣṇa kṛṣṇa hare hare
hare rāma hare rāma
rāma rāma hare hare||

bhajagovindaṃ bhajagovindaṃ
govindaṃ bhajamūḍhamate |
saṃprāpte sannihite kāle
nahi nahi rakṣati ḍukṛñkaraṇe || 1||

मूढ जहीहि धनागमतृष्णां
कुरु सद्बुद्धिं मनसि वितृष्णाम्।
यल्लभसे निजकर्मोपात्तं
वित्तं तेन विनोदय चित्तम् ॥ २॥

mūḍha jahīhi dhanāgamatṛṣṇām̩
kuru sadbuddhim̩ manasi vitṛṣṇām|
yallabhase nijakarmopāttam̩
vittam̩ tena vinodaya cittam || 2||

नारीस्तनभर नाभीदेशं
दृष्ट्वा मागामोहावेशम् ।
एतन्मांसावसादि विकारं
मनसि विचिन्तय वारं वारम् ॥ ३॥

nārīstanabhara nābhīdeśam̩
dṛṣṭvā māgāmohāveśam |
etanmām̩sāvasādi vikāram̩
manasi vicintaya vāram̩ vāram || 3||

नलिनीदलगत जलमतितरलं
तद्वज्जीवितमतिशयचपलम् ।
विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं
लोकं शोकहतं च समस्तम् ॥ ४॥

nalinīdalagata jalamatitaralam̩
tadvajjīvitamatiśayacapalam |
viddhi vyādhyabhimānagrastam̩
lokam̩ śokahatam̩ ca samastam || 4||

यावद्वित्तोपार्जन सक्तः
स्तावन्निज परिवारो रक्तः ।
पश्चाज्जीवति जर्जर देहे
वार्तां कोऽपि न पृच्छति गेहे ॥ ५॥

yāvadvittopārjana saktaḥ
stāvannija parivāro raktaḥ |
paścājjīvati jarjara dehe
vārtāṃ ko'pi na pṛcchati gehe || 5||

यावत्पवनो निवसति देहे
तावत्पृच्छति कुशलं गेहे ।
गतवति वायौ देहापाये
भार्या बिभ्यति तस्मिन्काये ॥ ६॥

yāvatpavano nivasati dehe
tāvatpṛcchati kuśalaṃ gehe |
gatavati vāyau dehāpāye
bhāryā bibhyati tasminkāye || 6||

बालस्तावत्क्रीडासक्तः
तरुणस्तावत्तरुणीसक्तः ।
वृद्धस्तावच्चिन्तासक्तः
परे ब्रह्मणि कोऽपि न सक्तः ॥ ७॥

bālastāvatkrīḍāsaktaḥ
taruṇastāvattaruṇīsaktaḥ |
vṛddhastāvaccintāsaktaḥ
pare brahmaṇi ko'pi na saktaḥ || 7||

काते कान्ता कस्ते पुत्रः
संसारोऽयमतीव विचित्रः ।
कस्य त्वं कः कुत आयातः
तत्त्वं चिन्तय तदिह भ्रातः ॥ ८॥

kāte kāntā kaste putraḥ
saṃsāro'yamatīva vicitraḥ |
kasya tvaṃ kaḥ kuta āyātaḥ
tattvaṃ cintaya tadiha bhrātaḥ || 8||

सत्सङ्गत्वे निस्स्ङ्गत्वं
निस्सङ्गत्वे निर्मोहत्वम् ।
निर्मोहत्वे निश्चलतत्त्वं
निश्चलतत्त्वे जीवन्मुक्तिः ॥ ९॥

satsaṅgatve nissṅgatvaṃ
nissaṅgatve nirmohatvam |
nirmohatve niścalatattvaṃ
niścalatattve jīvanmuktiḥ || 9||

वयसिगते कः कामविकारः
शुष्के नीरे कः कासारः ।
क्षीणेवित्ते कः परिवारः
ज्ञाते तत्त्वे कः संसारः ॥ १०॥

vayasigate kaḥ kāmavikāraḥ
śuṣke nīre kaḥ kāsāraḥ |
kṣīṇevitte kaḥ parivāraḥ
jñāte tattve kaḥ saṃsāraḥ || 10||

मा कुरु धन जन यौवन गर्वं
हरति निमेषात्कालः सर्वम् ।
मायामयमिदमखिलं हित्वा
ब्रह्मपदं त्वं प्रविश विदित्वा ॥ ११॥

mā kuru dhana jana yauvana garvaṃ
harati nimeṣātkālaḥ sarvam |
māyāmayamidamakhilaṃ hitvā
brahmapadaṃ tvaṃ praviśa viditvā || 11||

दिनयामिन्यौ सायं प्रातः
शिशिरवसन्तौ पुनरायातः ।
कालः क्रीडति गच्छत्यायुः
तदपि न मुञ्चत्याशावायुः ॥ १२॥

dinayāminyau sāyaṃ prātaḥ
śiśiravasantau punarāyātaḥ |
kālaḥ krīḍati gacchatyāyuḥ
tadapi na muñcatyāśāvāyuḥ || 12||

द्वादशमञ्जरिकाभिरशेषः
कथितो वैयाकरणस्यैषः ।
उपदेशो भूद्विद्यानिपुणैः
श्रीमच्छन्करभगवच्छरणैः ॥ १२अ ॥

काते कान्ता धन गतचिन्ता
वातुल किं तव नास्ति नियन्ता ।
त्रिजगति सज्जनसं गतिरैका
भवति भवार्णवतरणे नौका ॥ १३॥

dvādaśamañjarikābhiraśeṣaḥ
kathito vaiyākaraṇasyaiṣaḥ |
upadeśo bhūdvidyānipuṇaiḥ
śrīmacchankarabhagavaccharaṇaiḥ || 12a ||

kāte kāntā dhana gatacintā
vātula kiṃ tava nāsti niyantā |
trijagati sajjanasaṃ gatiraikā
bhavati bhavārṇavataraṇe naukā || 13||

जटिलो मुण्डी लुञ्छितकेशः
काषायाम्बरबहुकृतवेषः ।
पश्यन्नपि चन पश्यति मूढः
उदरनिमित्तं बहुकृतवेषः ॥ १४॥

jaṭilo muṇḍī luñchitakeśaḥ
kāṣāyāmbarabahukṛtaveṣaḥ |
paśyannapi cana paśyati mūḍhaḥ
udaranimittaṃ bahukṛtaveṣaḥ || 14||

अङ्गं गलितं पलितं मुण्डं
दशनविहीनं जतं तुण्डम् ।
वृद्धो याति गृहीत्वा दण्डं
तदपि न मुञ्चत्याशापिण्डम् ॥ १५॥

aṅgaṃ galitaṃ palitaṃ muṇḍaṃ
daśanavihīnaṃ jataṃ tuṇḍam |
vṛddho yāti gṛhītvā daṇḍaṃ
tadapi na muñcatyāśāpiṇḍam || 15||

अग्रे वह्निः पृष्ठेभानुः
रात्रौ चुबुकसमर्पितजानुः ।
करतलभिक्षस्तरुतलवासः
तदपि न मुञ्चत्याशापाशः ॥ १६॥

agre vahniḥ pṛṣṭhebhānuḥ
rātrau cubukasamarpitajānuḥ |
karatalabhikṣastarutalavāsaḥ
tadapi na muñcatyāśāpāśaḥ || 16||

कुरुते गङ्गासागरगमनं
व्रतपरिपालनमथवा दानम् ।
ज्ञानविहिनः सर्वमतेन
मुक्तिं न भजति जन्मशतेन ॥ १७॥

kurute gaṅgāsāgaragamanaṃ
vrataparipālanamathavā dānam |
jñānavihinaḥ sarvamatena
muktiṃ na bhajati janmaśatena || 17||

सुर मंदिर तरु मूल निवासः
शय्या भूतल मजिनं वासः ।
सर्व परिग्रह भोग त्यागः
कस्य सुखं न करोति विरागः ॥ १८॥

sura maṃdira taru mūla nivāsaḥ
śayyā bhūtala majinaṃ vāsaḥ |
sarva parigraha bhoga tyāgaḥ
kasya sukhaṃ na karoti virāgaḥ || 18||

योगरतो वाभोगरतोवा
सङ्गरतो वा सङ्गवीहिनः ।
यस्य ब्रह्मणि रमते चित्तं
नन्दति नन्दति नन्दत्येव ॥ १९॥

yogarato vābhogaratovā
saṅgarato vā saṅgavīhinaḥ |
yasya brahmaṇi ramate cittaṃ
nandati nandati nandatyeva || 19||

भगवद् गीता किञ्चिदधीता
गङ्गा जललव कणिकापीता ।
सकृदपि येन मुरारि समर्चा
क्रियते तस्य यमेन न चर्चा ॥ २०॥

bhagavad gītā kiñcidadhītā
gaṅgā jalalava kaṇikāpītā |
sakṛdapi yena murāri samarcā
kriyate tasya yamena na carcā || 20||

पुनरपि जननं पुनरपि मरणं
पुनरपि जननी जठरे शयनम् ।
इह संसारे बहुदुस्तारे
कृपयाऽपारे पाहि मुरारे ॥ २१॥

punarapi jananaṃ punarapi maraṇaṃ
punarapi jananī jaṭhare śayanam |
iha saṃsāre bahudustāre
kṛpayā'pāre pāhi murāre || 21||

रथ्या चर्पट विरचित कन्थः
पुण्यापुण्य विवर्जित पन्थः ।
योगी योगनियोजित चित्तो
रमते बालोन्मत्तवदेव ॥ २२॥

rathyā carpaṭa viracita kanthaḥ
puṇyāpuṇya vivarjita panthaḥ |
yogī yoganiyojita citto
ramate bālonmattavadeva || 22||

कस्त्वं कोऽहं कुत आयातः
का मे जननी को मे तातः ।
इति परिभावय सर्वमसारम्
विश्वं त्यक्त्वा स्वप्न विचारम् ॥ २३॥

kastvaṃ ko'haṃ kuta āyātaḥ
kā me jananī ko me tātaḥ |
iti paribhāvaya sarvamasāram
viśvaṃ tyaktvā svapna vicāram || 23||

त्वयि मयि चान्यत्रैको विष्णुः
व्यर्थं कुप्यसि मय्यसहिष्णुः ।
भव समचित्तः सर्वत्र त्वं
वाञ्छस्यचिराद्यदि विष्णुत्वम् ॥ २४॥

tvayi mayi cānyatraiko viṣṇuḥ
vyarthaṃ kupyasi mayyasahiṣṇuḥ |
bhava samacittaḥ sarvatra tvaṃ
vāñchasyacirādyadi viṣṇutvam || 24||

शत्रौ मित्रे पुत्रे बन्धौ
मा कुरु यत्नं विग्रहसन्धौ ।
सर्वस्मिन्नपि पश्यात्मानं
सर्वत्रोत्सृज भेदाज्ञानम् ॥ २५॥

śatrau mitre putre bandhau
mā kuru yatnaṃ vigrahasandhau |
sarvasminnapi paśyātmānaṃ
sarvatrotsṛja bhedājñānam || 25||

कामं क्रोधं लोभं मोहं
त्यक्त्वाऽत्मानं भावय कोऽहम् ।
आत्मज्ञान विहीना मूढाः
ते पच्यन्ते नरकनिगूढाः ॥ २६॥

kāmaṃ krodhaṃ lobhaṃ mohaṃ
tyaktvā'tmānaṃ bhāvaya ko'ham |
ātmajñāna vihīnā mūḍhāḥ
te pacyante narakanigūḍhāḥ || 26||

गेयं गीता नाम सहस्रं
ध्येयं श्रीपति रूपमजस्रम् ।
नेयं सज्जन सङ्गे चित्तं
देयं दीनजनाय च वित्तम् ॥ २७॥

geyaṃ gītā nāma sahasraṃ
dhyeyaṃ śrīpati rūpamajasram |
neyaṃ sajjana saṅge cittaṃ
deyaṃ dīnajanāya ca vittam || 27||

सुखतः क्रियते रामाभोगः
पश्चाद्धन्त शरीरे रोगः ।
यद्यपि लोके मरणं शरणं
तदपि न मुञ्चति पापाचरणम् ॥ २८॥

sukhataḥ kriyate rāmābhogaḥ
paścāddhanta śarīre rogaḥ |
yadyapi loke maraṇaṃ śaraṇaṃ
tadapi na muñcati pāpācaraṇam || 28||

अर्थमनर्थं भावय नित्यं
नास्तिततः सुखलेशः सत्यम् ।
पुत्रादपि धन भाजां भीतिः
सर्वत्रैषा विहिआ रीतिः ॥ २९॥

arthamanarthaṃ bhāvaya nityaṃ
nāstitataḥ sukhaleśaḥ satyam |
putrādapi dhana bhājāṃ bhītiḥ
sarvatraiṣā vihiā rītiḥ || 29||

प्राणायामं प्रत्याहारं
नित्यानित्य विवेकविचारम् ।
जाप्यसमेत समाधिविधानं
कुर्ववधानं महदवधानम् ॥ ३०॥

prāṇāyāmaṃ pratyāhāraṃ
nityānitya vivekavicāram |
jāpyasameta samādhividhānaṃ
kurvavadhānaṃ mahadavadhānam || 30||

गुरुचरणाम्बुज निर्भर भकतः
संसारादचिराद्भव मुक्तः ।
सेन्द्रियमानस नियमादेवं
द्रक्ष्यसि निज हृदयस्थं देवम् ॥ ३१॥

gurucaraṇāmbuja nirbhara bhakataḥ
saṃsārādacirādbhava muktaḥ |
sendriyamānasa niyamādevaṃ
drakṣyasi nija hṛdayasthaṃ devam || 31||

मूढः कश्चन वैयाकरणो
डुकृञ्करणाध्ययन धुरिणः ।
श्रीमच्छम्कर भगवच्छिष्यै
बोधित आसिच्छोधितकरणः ॥ ३२॥

mūḍhaḥ kaścana vaiyākaraṇo
ḍukṛñkaraṇādhyayana dhuriṇaḥ |
śrīmacchamkara bhagavacchiṣyai
bodhita āsicchodhitakaraṇaḥ || 32||

भजगोविन्दं भजगोविन्दं
गोविन्दं भजमूढमते ।
नामस्मरणादन्यमुपायं
नहि पश्यामो भवतरणे ॥ ३३॥

bhajagovindaṃ bhajagovindaṃ
govindaṃ bhajamūḍhamate |
nāmasmaraṇādanyamupāyaṃ
nahi paśyāmo bhavataraṇe || 33||

Source & edition

Complete selected Sanskrit Wikisource poem block; source opening/closing lines and spellings are preserved. Segment grouping is added for reading. No English meaning is supplied for this edition.

Sanskrit Wikisource contributors (transcription); classical composition attribution recorded separately. भजगोविन्दम्, revision 368051. CC BY-SA 4.0.

The source spellings are retained. Reading blocks and the Latin rendering help you follow the text; these adaptations are also CC BY-SA4.0.

Edition ws-368051-a0ba6e2034.